

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2025.4.13>
CZU: 37.091 :371 :316.356.2

NOI PERSPECTIVE ASUPRA SOLUȚIONĂRII PROVOCĂRILOR SOCIETALE PRIN PARTENERIATE EDUCATIONALE

Tabita MIHAI,

*doctorandă, Școala Doctorală Științe ale Educației,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Chișinău, RM
profesoară, Școala Gimnazială Bilciurești, Dâmbovița, România*

ORCID: 0009-0003-9483-9594

E-mail: taby_myy@yahoo.com

Rezumat. *Articolul prezintă sinteze teoretice cu privire la noile perspective asupra soluționării provocărilor societale prin parteneriate educaționale. Într-o societate aflată în continuă schimbare, educația joacă un rol esențial în dezvoltarea sustenabilă și în rezolvarea problemelor sociale. Parteneriatele educaționale reprezintă o metodă inovatoare și eficientă de a aborda provocările societale prin colaborare între instituții academice, autorități publice, organizații non-guvernamentale și sectorul privat. Parteneriatele educaționale sunt o soluție viabilă pentru abordarea provocărilor societale actuale, oferind oportunități de dezvoltare atât pentru elevi și studenți, cât și pentru comunități. Printr-o colaborare eficientă între diferiți actori implicați în procesul educațional, se pot crea sisteme de învățământ mai accesibile, inovatoare și adaptate cerințelor contemporane. Școala contemporană caută soluții eficiente pentru a răspunde provocărilor educaționale, economice și sociale, punând accent pe dezvoltarea continuă a predării, învățării și conținutului disciplinar. Fiecare unitate de învățământ devine un spațiu colaborativ, unde elevii, sprijiniți de părinți, profesori și comunitate, evoluează spre atingerea standardelor educaționale. Colaborarea dintre școală, familie și comunitate este esențială pentru succesul educațional și sprijinul socio-emoțional al elevilor. Totuși, nu există un model universal pentru consolidarea acestor relații, din cauza specificității fiecărui context. Formarea cadrelor didactice trebuie să includă o perspectivă profundă asupra implicării comunității și a familiei, prin instruire teoretică și practică. În plus, este necesară susținerea concretă din partea decidenților prin resurse și cercetare, a cărei rezultate trebuie diseminate în rândul profesorilor pentru a valorifica pe deplin beneficiile colaborării educaționale. Parteneriatele educaționale autentice sunt esențiale în orice comunitate școlară, fiind o responsabilitate a liderilor educaționali. Deși se recunoaște importanța colaborării cu familia și comunitatea, studiile despre leadershipul în acest domeniu sunt încă limitate, iar provocările pentru profesori rămân semnificative.*

Cuvinte-cheie: *parteneriate educaționale, școală, familie, comunitate, provocări societale.*

NEW PERSPECTIVES ON SOLVING SOCIETAL CHALLENGES THROUGH EDUCATIONAL PARTNERSHIPS

Summary. *The article presents theoretical syntheses on the new perspectives on solving societal challenges through educational partnerships. In an ever-changing society, education plays an essential role in sustainable development and in solving social problems. Educational partnerships are an innovative and effective way to address societal challenges through collaboration between academic institutions, public authorities, non-governmental organizations and the private sector. Educational partnerships are a viable solution for addressing current societal challenges, providing development opportunities for both pupils and students and communities. Through effective collaboration between different actors involved in the educational process, more accessible, innovative education systems adapted to contemporary requirements can be created.*

The contemporary school seeks effective solutions to address educational, economic, and social challenges, with a strong focus on the continuous development of teaching, learning, and discipline. Each educational institution becomes a collaborative space where students, supported by parents, teachers, and the community, strive to meet educational standards. Collaboration between school, family, and community is essential for students' educational success and socio-emotional support. However, there is no universal model for strengthening these relationships due to the specific nature of each context. Teacher training must include a deep understanding of family and community involvement through both theoretical instruction and practical experiences. Furthermore, concrete support from decision-makers is necessary in the form of resources and research, whose results should be shared with teachers to fully leverage the benefits of educational collaboration. Authentic educational partnerships are vital in every school community and represent a moral responsibility for educational leaders. Although the importance of collaboration with families and communities is acknowledged, leadership studies in this field remain limited, and challenges for teachers are still significant.

Keywords: *educational partnerships, school, family, community, societal challenges.*

Introducere. Decenii de cercetare, dezbateri politice și mișcări sociale evidențiază dificultatea de a contura o narațiune clară și comună care să ofere o definiție unică a provocărilor societale, o viziune pentru viitor și o strategie prin care parteneriatele educaționale să contribuie la soluționarea acestora. În schimb, societatea este marcată de o diversitate de perspective și interese [3]. Așa cum subliniază Rittel și Webber, în procesul de planificare a schimbării sociale, multiple părți implicate dispun de resurse, interese și drepturi egale pentru a evalua soluțiile. Totuși, niciuna dintre ele nu deține autoritatea absolută de a impune reguli formale care să stabilească în mod definitiv corectitudinea acestora. [8]. Problemele societale reprezintă provocări complexe cu impact global, afectând comunitățile în diverse moduri. Aspecte precum sustenabilitatea mediului, inegalitățile sociale, avansul tehnologic disruptiv și crizele de sănătate publică sunt preocupări majore. Pentru a pregăti viitoarele generații să le facă față, educația trebuie să le ofere o perspectivă integrată asupra acestor probleme și a soluțiilor posibile.

Discuții, metodologie, relevanță. Educația joacă un rol esențial în stimularea schimbărilor pozitive, echipând indivizii pentru a se adapta unei lumi în continuă transformare și motivând o nouă generație să contribuie la construirea unui viitor mai echitabil, mai rezistent și mai sustenabil. Cardini (2006) a descris parteneriatele ca o formă esențială de colaborare între minimum două organizații, unite de un obiectiv comun. [1]. Școlile trebuie să colaboreze cu comunitățile pentru a răspunde cerințelor procesului educațional. Multe comunități dispun de instituții precum muzee, biblioteci, universități, biserici, fundații și teatre, precum și de persoane cu talente remarcabile – muzicieni, interpreți, medici, manageri, scriitori și artiști. Aceste resurse valoroase pot fi mobilizate pentru a sprijini elevii în dobândirea de cunoștințe și abilități, pregătindu-i astfel să contribuie activ la dezvoltarea socială, economică și politică a comunității. Parteneriatul educațional ar trebui să implice toate părțile relevante, inclusiv cadrele didactice, elevii, familiile acestora, instituțiile guvernamentale centrale și locale, organizațiile nonguvernamentale, instituțiile religioase, agenții economici, sindicatele și autoritățile locale. Accentul principal trebuie pus pe consolidarea colaborării dintre școală, comunitatea locală și familie, pentru a sprijini dezvoltarea educației și integrarea elevilor

în societate. Parteneriatul educațional este descris ca un factor esențial pentru eficiența instituțiilor socio-educative, fundamentat pe colaborarea dintre școală și comunitate.

O colaborare eficientă între școală și familie se realizează atunci când familia creează condițiile necesare pentru educație și autoeducație, însă școala nu poate include copilul în întregime în interacțiunile sale cu mediul social. Astfel, părinții au un rol esențial în organizarea mediului social în care copiii lor se dezvoltă ca elevi, oferindu-le un loc adecvat pentru învățare, promovând relații sănătoase cu colegii și prietenii și sprijinindu-i în utilizarea tehnologiilor digitale.

Colaborarea dintre școală și părinți se îmbunătățește atunci când nu se rezumă doar la o simplă informare reciprocă sau un control al activităților, ci include și o abordare modernă, atât în ceea ce privește conținutul, cât și metodele, pentru a crește eficiența învățământului și pentru a promova valorile educației în cadrul școlii și al familiei. În esență, colaborarea școlii cu familia trebuie să contribuie la îmbunătățirea calității educației prin stabilirea unor obiective mai înalte și utilizarea unor metode și resurse mai avansate. Totodată, un aspect tot mai important în acest parteneriat este preocuparea pentru a oferi, în colaborare cu părinții, soluții educaționale adecvate copiilor care nu au condițiile necesare acasă, din punct de vedere moral, material sau familial, pentru a se pregăti conform cerințelor școlii.

Mediul educațional familial se diferențiază de cel al instituțiilor specializate prin faptul că procesul educativ este strâns legat de viața cotidiană, cu toate aspectele și funcțiile sale. Educația în familie, fiind integrată în realitatea zilnică, are o intensitate mare în multe momente, pe care școala le caută, dar nu reușește întotdeauna să le abordeze. Obiectivul constant de a conecta școala cu viața este o aspirație care nu a fost niciodată complet îndeplinită. Cu cât se va acționa mai eficient pentru a crea o legătură organică între școală și societate, cu atât educația în familie va deveni o sursă educațională valoroasă, care merită să fie modelată și, în același timp, apreciată.

Din discuțiile purtate cu cadrele didactice, cu învățătorii, cu directorii de școli am aflat că "părinții vin des pe la școală interesându-se atât de felul cum învață, precum și de modul cum se comportă copiii lor. Toți ne întreabă cum să facă pentru ca, aceștia

să învețe mai bine, să adopte competențele necesare societății actuale, cum să fie mai disciplinați. Majoritatea părinților vin la noi să ne sfătuim, cerându-ne îndrumări. Evident, nu le putem da rețete. Le sugerăm să încerce diverse procedee educaționale, rugându-i să ne comunice efectul lor”. Rămâne deschisă problema conținutului întâlnirilor cadrelor didactice cu părinții. De modul serios, științific, concret, dar în același timp concis și ușor de asimilat de către părinți, în care vor fi organizate întâlnirile dintre învățători și părinți, depinde adâncirea și permanentizarea colaborării dintre familie și școală. Căci dacă în trecut, părinții se mulțumeau cu rolul de mediatori dintre profesor și elev, în noul context social, nu mai acceptă doar acest rol.

Pentru a aduce o nouă perspectivă asupra parteneriatului școală-familie, trebuie pornit, în primul rând, de la diversificarea formelor de colaborare dintre acestea două, fără să nominalizăm formele cunoscute (lectorate, ședințe cu părinții, vizite la domiciliul elevului etc.) să căutăm, să concepem, să inventăm forme noi și atractive. De exemplu, constituirea în școli a unor “săli pentru părinți”, centre de orientare pedagogică, în care să fie și o bibliotecă documentară, cu lucrări de informare asupra problemelor școlii, provocărilor societale, asupra dezvoltării școlii în viitorii ani, asupra sarcinilor majore ce stau în fața ei, cu cărți, articole referitoare la dezvoltarea copilului în diverse perioade de viață, referitoare la cerințele psiho-pedagogice ale dezvoltării armonioase a copilului. În aceste “săli pentru părinți” pot avea loc discuțiile cu părinții. Cu mult interes credem că ar fi primite de către părinții unei școli discuțiile cu părinții elevilor unor școli din alte cartiere ale orașelor sau din alte comune, discuții care, conduse de cadre didactice, ar constitui un rodnic schimb de experiență între părinți, iar pentru profesori prilejuri de a cunoaște mai pe larg diversitatea frământărilor părinților în privința educării copiilor. Paleta formelor de colaborare dintre școală-familie poate fi mult diversificată și argumentată științific, deoarece se cunoaște utilitatea lor pedagogică. Formelor de colaborare școală-familie, trebuie să li se imprime un caracter de lucru, de dezbateră, de căutare.

Școala contemporană, sau mai precis educatoarii, caută să identifice cele mai adecvate și eficiente soluții din punct de vedere pedagogic, economic și social, pentru a răspunde provocărilor specifice fiecărei etape de dezvoltare a societății. Această

preocupare vizează atât infrastructura și resursele materiale disponibile, cât și formarea oamenilor, nivelul lor de educație, cultură, conștiință și comportament [5].

Metodologia cercetării științifice cuprinde mai multe categorii de **metode**. Printre cele teoretice se numără documentarea din surse științifice, formularea generalizărilor, analiza comparativă și organizarea sistematică a informațiilor. Metodele empirice includ aplicarea de chestionare, examinarea documentelor școlare, discuțiile ghidate, precum și desfășurarea experimentelor cu caracter psihopedagogic. De asemenea, sunt utilizate metode statistic-matematice pentru a analiza datele obținute. Toate aceste metode contribuie la interpretarea riguroasă a rezultatelor cercetării.

Educația modernă pune un accent deosebit pe formarea calitativă a noilor generații, adaptându-se cerințelor actuale ale societății. În trecut, școala își propunea să ofere elevilor o pregătire considerată suficientă pentru întreaga viață. Însă, ultimele decenii au evidențiat tot mai clar faptul că învățământul tradițional nu mai răspunde provocărilor actuale, întrucât schimbările sociale și tehnologice se desfășoară rapid și profund. Astfel, a apărut o nouă viziune asupra educației, cunoscută sub numele de educație pe tot parcursul vieții, care presupune existența unor cadre didactice adaptate noilor realități și nevoilor societății în continuă transformare.

Dacă școlile și comunitatea colaborează eficient pentru a identifica soluții potrivite care să răspundă cerințelor societății moderne, rezultatele dorite vor apărea în mod natural. Comunitățile sunt mai predispuse să investească în dezvoltarea infrastructurii informaționale locale și în modernizarea școlilor atunci când înțeleg beneficiile educaționale pe care le pot obține din aceste investiții.

Fiind parte integrantă a comunității, școlile sunt influențate de mediul în care funcționează – de valorile, regulile, structura politică și economia locală. La rândul lor, însă, ele exercită un impact asupra comunității prin activitatea educațională pe care o desfășoară. Cercetările arată că, prin stabilirea unor parteneriate diverse, școala își poate îmbogăți curriculumul, iar comunitatea devine mai deschisă la noile tehnologii și schimbările care au loc în sistemul educațional.

În prezent, multe instituții de învățământ încearcă să se adapteze și să răspundă mai bine nevoilor în continuă schimbare ale societății. Com-

paniile solicită angajaților competențe avansate de lucru într-un mediu digitalizat și tehnologizat, iar mijloacele moderne de comunicare ne permit să interacționăm cu oameni din întreaga lume. Totuși, modernizarea școlilor, restructurarea educației și dezvoltarea unei infrastructuri tehnice adecvate necesită investiții semnificative. Această provocare este cu atât mai mare cu cât resursele financiare sunt limitate și există multe alte domenii care concurează pentru fonduri [2].

Prin urmare, este esențial să se implice comunitatea în procesul de schimbare și inovare, astfel încât acestea să fie recunoscute și acceptate ca fiind necesare pentru progresul educațional.

Parteneriatul dintre școală și comunitate poate deveni mai eficient prin mai multe strategii. În primul rând, este esențială o comunicare activă între instituția de învățământ și comunitate. În al doilea rând, copiii trebuie să aibă oportunități de a demonstra cum pot contribui la dezvoltarea comunității. În plus, membrii comunității ar trebui să fie implicați direct în activitățile educaționale, oferindu-le elevilor sprijin și îndrumare.

Există mai multe tipuri de activități care susțin relația dintre școală și comunitate, trei dintre acestea având un impact semnificativ atât asupra implicării comunitare, cât și asupra procesului de învățare al elevilor:

1. Învățarea prin proiecte cu aplicabilitate practică. Elevii creează produse cu un caracter științific, integrând domeniile STEAM, individual sau în echipă. Aceste proiecte sunt orientate spre găsirea unor soluții moderne care pot îmbunătăți condițiile din comunitate;

2. Învățarea prin implicare în comunitate. Elevii colaborează cu organizații guvernamentale sau nonguvernamentale, participând la inițiative în care dorința lor de a învăța este un obiectiv principal ;

3. Voluntariatul. Părinții și alți membri ai comunității iau parte activ la viața școlară, fie în timpul orelor de curs, fie în afara acestora, contribuind direct la educația elevilor.

Un aspect important al procesului educațional îl reprezintă adaptarea mediului de învățare, atât în școli, cât și în afara acestora. Tehnologia poate juca un rol esențial în acest sens, facilitând accesul la resurse și reorganizarea procesului educațional. De exemplu, utilizarea internetului permite restructurarea modului în care se desfășoară învățarea. Prin crearea unor contexte educaționale interdiscipli-

nare și prin implicarea părinților și a comunității, elevii își dezvoltă abilități esențiale de colaborare și participare activă la proiecte relevante.

În prezent, educația nu mai poate funcționa eficient dacă este realizată izolat; este esențial ca familia, școala și comunitatea să colaboreze strâns. Pentru a consolida această cooperare, este necesară o abordare nouă, definită prin conceptul de parteneriat educațional.

Rezultate. Fiecare unitate de învățământ devine un spațiu de colaborare și progres, ghidat de un plan propriu de dezvoltare continuă a predării, învățării și disciplinei. Elevii depun eforturi constante și evoluează către atingerea standardelor stabilite, beneficiind de sprijinul părinților, profesorilor și altor parteneri implicați. Școala, împreună cu comunitatea, își îmbunătățește permanent procesul educațional, dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, competențele manageriale ale directorilor, precum și implicarea părinților și a altor membri ai societății. Astfel, fiecare componentă a educației funcționează integrat într-un sistem care susține toți elevii în realizarea obiectivelor lor [6].

Construirea unor relații solide și extinse între școli, familii și comunitate reprezintă o preocupare constantă atât pentru instituțiile de învățământ, cât și pentru cercetători. În prezent, nu există un ghid curricular care să ofere o metodologie clară, pas cu pas, pentru consolidarea acestor conexiuni într-un mod universal aplicabil. Complexitatea și specificitatea fiecărui context educațional fac dificilă elaborarea unei abordări standardizate care să răspundă tuturor nevoilor.

Construirea acestor relații implică răbdare, atenție constantă, empatie și un angajament real de a aduce împreună școlile, familiile și comunitatea. Scopul este de a identifica atât provocările sociale, cât și resursele valoroase disponibile pentru a susține un obiectiv comun: dezvoltarea și împlinirea dezideratelor pentru dezvoltarea personală și educațională. Astfel de colaborări solide nu doar că îi ajută pe elevi în parcursul lor educațional, ci le oferă și sprijin în plan social și emoțional.

Pentru ca parteneriatele dintre școli, familii și comunitate să fie cu adevărat eficiente, este esențială o schimbare de perspectivă în formarea profesorilor. Aceasta presupune integrarea unei înțelegeri mai profunde a implicării familiei și comunității atât prin cursuri de pregătire, cât și prin experiențe practice. În loc de a privi aceste parteneriate prin prisma

lipsei de resurse, este necesară o abordare bazată pe recunoașterea valorii pe care o aduc. Mai mult, este important ca factorii de decizie de la toate nivelurile să nu se limiteze doar la a sublinia importanța colaborării, ci să ofere sprijin concret prin alocarea de resurse și stimularea cercetării privind impactul acestor inițiative asupra învățării elevilor. Rezultatele acestor studii ar trebui apoi distribuite profesorilor, astfel încât aceștia să poată valorifica pe deplin oportunitățile de colaborare.

În toate țările membre ale Uniunii Europene există mecanisme oficiale care permit implicarea părinților în procesul educațional. În anii '90, majoritatea statelor au introdus legi și politici noi care sprijină participarea activă a familiilor în sistemele de învățământ, ca parte a reformelor educaționale.

În România, schimbările din educație au fost influențate de principiile promovate de Pestalozzi, care încuraja învățarea prin experiență directă și explorare liberă. Pornind de la această viziune, educatorilor li s-a oferit libertatea de a valorifica metode inovatoare în predare, printre care se numără și proiectele de parteneriat educațional. Acestea au dus la îmbogățirea și extinderea oportunităților de învățare, atât în cadrul lecțiilor planificate, cât și în activitățile extrașcolare [4].

Parteneriatul educațional este strâns legat de procesul de învățare și formare și presupune colaborarea continuă între toți factorii implicați în educația copilului, de la planificare și luarea deciziilor, până la implementarea concretă a acțiunilor educative.

Acest tip de parteneriat implică:

- instituții fundamentale precum familia, școala și comunitatea locală;
- persoane direct implicate în educație, cum ar fi copiii, părinții, cadrele didactice și specialiști care oferă sprijin în diverse situații educaționale (psihologi, consilieri, terapeuți);
- membri ai comunității care au un rol semnificativ în dezvoltarea copilului, precum medici, lideri religioși, autorități locale sau reprezentanți ai forțelor de ordine;
- influențe ocazionale, dar importante, asupra educației copilului;
- inițiative și programe care susțin îngrijirea, formarea și dezvoltarea copilului;
- diverse forme de educație, adaptate etapelor de vârstă ale copilului.

Proiectele de parteneriat educațional au ca scop consolidarea legăturilor dintre elevi, părinți, cadre didactice și comunitate, urmărind implicarea activă a tuturor celor care contribuie la procesul educativ. Colaborarea în cadrul acestor parteneriate aduce multiple beneficii: favorizează comunicarea, facilitează rezolvarea unor situații educaționale și oferă un context valoros pentru dezvoltarea individuală a elevilor. Derularea unor astfel de inițiative aduce câștiguri importante nu doar pentru copii, ci și pentru toți actorii implicați – școala, familia și comunitatea.

În concluzie, noile perspective ale gestionării parteneriatelor educaționale sunt revelate în orice comunitate școlară. Indiferent de caracteristicile demografice, dezvoltarea unor parteneriate autentice reprezintă nu doar o oportunitate, ci și o responsabilitate morală a liderilor educaționali. Deși se așteaptă din ce în ce mai mult ca directorii să colaboreze cu părinții și organizațiile comunitare, există încă un număr limitat de studii empirice care explorează leadershipul în acest domeniu. Multe modele educaționale recunosc, implicit sau explicit, influența familiei și a comunității, considerându-le factori esențiali care modelează parcursul elevilor și creează atât oportunități, cât și provocări pentru cadrele didactice.

Abordările bazate pe sisteme deschise subliniază rolul crucial al leadershipului în consolidarea acestor parteneriate din mai multe motive. În primul rând, o colaborare eficientă cu actorii externi permite o mai bună adaptare la nevoile și așteptările elevilor și familiilor, ceea ce duce la o susținere mai largă a școlii în comunitate. În al doilea rând, astfel de parteneriate contribuie la legitimitatea instituției educaționale, asigurând un sprijin mai solid din partea societății. În plus, liderii trebuie să gestioneze influențele externe astfel încât să mențină un echilibru între implicare și protejarea autonomiei școlii.

În perspectiva leadershipului educațional, familiile și comunitățile nu sunt doar părți interesate, ci resurse valoroase pentru procesul de învățare și dezvoltare a elevilor. Liderii pot spori eficiența acestor parteneriate prin inițiative precum programe de educație parentală sau integrarea cunoștințelor și culturii familiilor în activitățile școlare. Într-o societate în continuă schimbare, aceste colaborări devin esențiale pentru a construi un mediu educațional echitabil, incluziv și adaptat realităților actuale [9].

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. CARDINI A. An analysis of the rhetoric and practice of educational partnerships in the UK: An arena of complexities, tensions and power. În: *Journal of Education Policy*, 2006 21(4), 393-415.
2. CORDOVA J. Leadership Strategies for Numeracy Development in Educational Settings. Excellencia: În: *International Multi-disciplinary Journal of Education*, 2024. (2994-9521), 2(1), 58-68.
3. COYNE R. D. „Wicked Problems Revisited”. *Design Studies* 26, 2005.: 5–17. doi:10.1016/j.destud.2004.06.005 .
4. GONZALES N., MOLL L., & AMANTI C. *Funds of knowledge: Theorizing practices in households, communities, and classrooms*. New Jersey: NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2005.
5. JINGA I. *Educația în perspectiva unei noi calități*. București : Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.
6. PESCARU B. *Parteneriat în educație: familie-școală-comunitate*. București: Editura Aramis Print, 2004. ISBN: 973-679-096-7.
7. RĂDULESCU E., ȚÎRCĂ A. *Școală și comunitate*. Ghid pentru profesori. București: Editura Humanitas Educațional, 2002.
8. RITTEL H. W. J., and WEBBER M. M. „Dilemmas in a General Theory of Planning”. *Policy Sciences* 4 (2), 1973: 155–169. doi:10.1007/BF01405730.
9. ROCK A.E. *Bringing geography to the community: community-based learning and the geography classroom*. *GeoJournal*, 2022.